

3. Konrad Joseph. Smuga cienia. Źródło: Polska Biblioteka Internetowa https://play.google.com/books/reader?id=5VhaBAAAQB_AJ&pg=GBS.PT2&hl=ru

4. Konrad Joseph. Zwierciadło morza. Warszawa: Dom książki polskiej, spółka akcyjna, 1935. 223 s.

Чайка Оксана Ігорівна

*доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
доктор педагогічних наук, доцент НУБіП України
e-mail: oxana.chaika@yahoo.es*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Інформаційний суверенітет виступає фундаментальним елементом національної безпеки України, особливо в умовах російсько-української війни, яка загострила питання контролю над інформаційним простором. Російська агресія не обмежується лише військовими діями; її стратегія включає цілеспрямоване знищення української національної ідентичності через інформаційні атаки, що супроводжуються систематичними кампаніями дезінформації та пропаганди. Росія прагне не тільки фізично послабити Україну, але й ліквідувати її як самобутню державу, знищуючи історичну пам'ять, культурну спадщину, мову та етнічну ідентичність українців (Chaika et al., 2024).

Більш того, цілеспрямовані зусилля Росії, спрямовані на викривлення історії України, мови та культури, є частиною її широкомасштабної інформаційної війни, метою якої є підірвати довіру до державних інститутів, посіяти зневіру серед населення та послабити міжнародну підтримку. Як свідчить аналіз досліджень національного інформаційного суверенітету, інформаційний простір стає ареною, де розігруються глобальні конфлікти за контроль над свідомістю громадян і політичною реальністю країн. Бажання росії стерти згадку про

українську державність чітко проявляється через активні русифікаційні кампанії та зусилля з мінімізації ролі української мови та культури на тимчасово окупованих територіях. У контексті цього, інформаційний суверенітет набуває не лише оборонного значення, а й функції захисту української ідентичності, адже російська пропаганда систематично намагається створити викривлену картину української державності, а також делегітимізувати культурні та історичні досягнення України, використовуючи маніпулятивні методи поширення неправдивої інформації та фабрикації історичних фактів.

Наведемо кілька ключових фокусів для глибшого дослідження цієї проблематики:

- 1) інформаційні війни та їхня роль у долі України сьогодні й надалі;
- 2) правове забезпечення інформаційного суверенітету;
- 3) інформаційна безпека як складник національної оборони тощо.

Виникає питання: «Що і як можуть зробити науково-педагогічні працівники у сфері освіти, щоб сприяти захисту як територіального, так й інформаційного суверенітету України?»

По-перше, викладачі гуманітарних дисциплін виконують ключову роль у формуванні критичного мислення та національної свідомості у студентів. Вони стимулюють процеси аналізу й оцінки інформації, формування стійкості до дезінформації та маніпуляцій, що є особливо важливим в умовах інформаційних атак. По-друге, викладаючи історію, культуру та мову тощо, педагоги сприяють зміцненню української ідентичності, через виховання мультикультурності розвивають розуміння власних культурних традицій та цінностей серед молодого покоління. Таким чином, забезпечення інформаційного суверенітету вимагає не лише ефективної інформаційної політики, але й активної участі викладачів у навчальному процесі. Вони повинні створювати освітнє середовище, яке підтримує усвідомлення значущості національних цінностей і принципів демократії через мультикультурну лінзу навчання, а також навчати студентів аналізувати джерела інформації та виявляти пропагандистські наративи. Окрес-

лене, в свою чергу, вимагає координації зусиль державних органів та постійного вдосконалення нормативно-правової бази для регулювання інформаційного простору та протидії інформаційним загрозам, зокрема в умовах кіберзагроз (Кравченко, 2023; Кукляк, 2023).

Дослідження показують, що одним із головних викликів для України є забезпечення балансу між свободою слова та необхідністю захисту національної безпеки. Крім того, важливо враховувати зростаючу роль цифрового суверенітету у забезпеченні стійкості до кібератак і дезінформації в сучасному світі. Такі завдання вимагають технічну готовність, стабільний розвиток стратегії національної інформаційної безпеки та міжнародного співробітництва у сфері інформаційних технологій і права.

Відтак, зараз і надалі критичним є врахування того, що Україна, захищаючи свій інформаційний суверенітет, забезпечує не тільки власне інформаційне середовище, а й створює приклад для міжнародної спільноти у боротьбі з інформаційними війнами. Україна наразі демонструє, як сучасна інформаційна політика може ефективно протидіяти зовнішнім інформаційним атакам, зберігаючи національну єдність і зміцнюючи стійкість суспільства в умовах гібридних загроз.

Підсумовуючи, зазначимо, що інформаційний суверенітет як ключовий аспект національної безпеки виявляє і сучасні глобальні загрози: дезінформація, кібератаки, пропаганда, що спрямовані на підрив суверенітету країни. Необхідно наголосити, що інформаційний суверенітет включає в себе контроль над національними інформаційними ресурсами, захист національних інтересів в інформаційній сфері, включно з освітнім простором, й створення механізмів для нейтралізації зовнішніх інформаційних впливів. Ці аспекти є невід'ємною частиною національної стратегії безпеки України.

Література

1. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising Endangered Languages: Challenges, Successes, and Cultural Implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2),38-61. <https://doi.org/10.57125/ FS.2024.06.20>

2. Кравченко, О. І. (2023). Інформаційна безпека як складова національної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*, 18, 229-234.

3. Кукляк, Р. (2023). Інформаційна безпека як складова національної безпеки України. *Наукові інновації та передові технології*, 4(18).

Shyshkina Yevheniia

Associate professor of National Technical University

"Kharkiv Politechnic Institute"

PhD in History, associate professor, e-mail:

Yevheniia.Shyshkina@khti.edu.ua

**RUSSKIY MIR AS A TOOL OF INFORMATION
WAR IN UKRAINE (2014–2022)**

In the conditions of aggravation of the conflict between Russia and its allies with NATO countries, today it is especially relevant to study the methods of political influence it uses in the public sphere. In addition, the study of Russia's information aggression against Ukraine, especially in the period 2014-2022, is of great practical importance for those countries that today are subjected to its information pressure.

The results of the consideration of the formation and evolution of the Russkiy Mir as a public political technology and its use as an instrument of information warfare in Ukraine in 2014-2022 allow us to draw the following conclusions:

1. The Russkiy Mir was conceived as a political technology, oriented, on the one hand, to attract the Russian diaspora to the strengthening of the Russian state through the return of its most successful figures and/or their comprehensive assistance to the Russian Federation. On the other hand, to create in the public sphere the visibility of mass support for Russia to attract the attention of the leading countries of the Global South and gain their assistance (or neutrality). To this end, the idea of fighting the